

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Süleyman Soylu** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İktüzüğünün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

6 Şubat 2023 günü Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki iki büyük depremde; Gaziantep, Urfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde, çoğu Suriyeli olmak üzere 6 bin 660 yabancı uyruklu kişinin hayatını kaybettiği bildirilmiştir. Bu illerde kayıtlı 1.6 milyonun üzerinde Suriyeli ve Suriye dışındaki uyruklardan da mülteciler bulunmaktadır.

Basında çıkan haberlere ve demokratik kitle örgütlerinin iddialarına göre; depremin ilk gününden bu yana, deprem bölgesindeki mülteciler hak ihlallerine, ırkçılığa, kötü muameleye ve kolluk güçlerinin şiddetine maruz kalmaktadır. Bu süreçte, deprem bölgesinde bulunan geçici barınma merkezleri ve Adana, Gaziantep, Hatay, Malatya, Şanlıurfa illerindeki geri gönderme merkezlerinde de insan onuru ile bağdaşmayan olaylar yaşanmaktadır. Yoksulluk nedeniyle en kötü evlerde oturulduğu için enkaz altında kalan, kaybolan Suriyeli nüfus oran olarak oldukça yüksek seviyededir.

Sivil gruplar tarafından hırsızlık, yağmacılık gibi gerçek dışı açıklamalarla, mültecilere yönelik ırkçı saldırılar örgütlendiği ve mültecilere yönelik insan avına çıkıldığı da iddialar arasındadır. Mültecilere yapılan işkencelerin görüntüleri bu grupların sosyal medyalarında kamuoyu ile paylaşılmıştır. Ayrımcılık ve kötü muamele; mültecilerin, çadır, yemek, su, erzak, kıyafet, hijyen malzemeleri gibi pek çok yaşamsal ihtiyaçlarına erişmelerini engellemiştir.

Mülteciler, ırkçı saldırıların yanı sıra, yıkılan binalarında etkin arama, kurtarma çalışmalarının yapılmadığını, kendi imkanları ile yakınlarını enkazdan çıkarttıklarını, hastanelerde çok dilli bilgilendirme masaları oluşturulmadığından çocuklarını ve yakınlarını aramakta zorlandıklarını söylemektedir.

Deprem bölgesindeki geçici koruma statüsündeki mültecilere 60 gün ile kısıtlanmış bir şekilde yol izin belgesi düzenlenmektedir. Bu sürenin uzatılıp uzatılmayacağının açıklanması, deprem bölgesindeki geçici barınma merkezlerinde ve geri gönderme merkezlerindeki mültecilerin durumlarının şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Göç İdaresi “geçici koruma statüsü” altındaki mültecilere 60 gün ile kısıtlanmış bir şekilde yol izin belgesi düzenlemektedir. Mültecilerin yoğunluklu yaşadığı deprem bölgesinden ilk ayrılmış olanlar için bu 60 günlük sürenin yarısı dolmuştur. Yol izin belgesinden kaç mülteci yararlanmıştır? Bu süre uzatılacak mıdır? Uzatılacaksa ne kadar uzatılacaktır? Uzatılmama durumunda 60 gün süresi dolan mülteciler deprem bölgesine geri gönderilecek midir?
- 2- Deprem bölgesinden diğer illere kaç mülteci gitmiştir? Diğer illere giden mültecilerin barınma, iş bulma, yeniden bir düzen kurmaları konusunda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 3- Deprem bölgesindeki mültecilerin, normal şartlarda yalnızca kayıtlı oldukları ilde faydalanabildikleri sağlık, eğitim, sosyal yardım gibi haklarından deprem sebebiyle gittikleri illerde yararlanmaları sağlanmakta mıdır? Bu konuda ilgili kurum ve demokratik kitle örgütleri ile işbirliğiniz var mıdır?
- 4- Deprem bölgesinde kolluk güçleri ve sivil kişiler tarafından mültecilere yönelik işkence ve kötü muamele yapıldığı iddiaları Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Bu iddialar etkili bir şekilde araştırılmakta mıdır?
- 5- Deprem bölgesinde mültecilere karşı görevini kötüye kullandığı iddia edilen kolluk güçleri hakkında ve yağma haberleriyle mültecileri hedef göstererek işkence ve kötü muamelede bulunduğu iddia edilen sivil kişiler hakkında açılmış soruşturma var mıdır?
- 6- TİHV rapronuda yer alan, deprem bölgesinde 2 mülteci çocuğun kolluk güçleri tarafından işkenceye maruz bırakıldıkları ve kaldırıldıkları hastanede ifade vermemeleri için tehdit edildikleri iddiası araştırılacak mıdır?
- 7- Deprem nedeniyle kaç mültecinin evi yıkılmıştır? Mültecilerin evlerindeki hasarlar tespit edilmiş midir? Yol izni ile başka şehirlere giden mültecilerin evlerinde hasar tespiti yapılabilmiş midir? Bu konuda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile işbirliğiniz var mıdır?
- 8- Gaziantep Çakmak Mahallesi’nde depremde evi yıkılan Suriyeli Muhammed Halid ve ailesine AFAD tarafından gönderilen çadır verilmediği, ailenin temel ihtiyaçlarının karşılanmadığı örneğinde olduğu gibi, deprem bölgesinde insani yardımdan sorumlu olan AFAD ve Kızılay’ın mültecilere insani yardımları ulmaştırmada görevini kötüye kullanarak ayrımcılık yaptığı ve yardımları ulaştırmadığı iddiaları araştırılmakta mıdır? Görevini kötüye kullananlar için soruşturma açılacak mıdır?
- 9- Deprem bölgesinde kaç mülteci depremden dolayı evsiz kalmıştır? Deprem bölgesindeki mültecilere, başta barınma, yemek olmak üzere her türlü insani yardım yapılmakta mıdır? Her türlü yasal hakları verilmekte midir? Mültecilere kaç çadır ve kaç konteyner verilmiştir?

10- Geçici koruma stütüsündeki mültecilerin, deprem bölgesi dışındaki illerde de ücretsiz sağlığa erişimleri için Türkiye genelinde hastanelere bilgilendirme yapılmış mıdır? Depremde yaralanan mültecilerin gittikleri illerde sağlığa erişim hakları için Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yapılmakta mıdır?

11- Deprem bölgesinde kaç refakatsiz mülteci çocuk vardır? Refakatsiz mülteci çocukların kimlikleri tespit edilmiş midir? Bu konuda Aile ve sosyal politikalar Bakanlığı ile işbirliğiniz var mıdır? Depremde bölgedeki refakatsiz mülteci çocukların yerleştirildikleri kurumlar hakkında kamuoyuna bilgi verilecek midir?

12- Hükümetiniz, deprem bölgesinden çıkan mülteci kız çocuklarının evlendirilmelerine, mülteci çocukların işçileştirilmesine karşı nasıl bir önlem almaktadır? Bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmakta mıdır?

13- Deprem bölgesindeki geçici barınma merkezlerinde ve geri gönderme merkezlerindeki mültecilerin pek çok hak ihalleri yaşadıkları, şiddete maruz kaldıkları iddiaları araştırılmakta mıdır? Deprem sonrası geçici barınma merkezlerinde ve geri gönderme merkezlerinde inceleme ve denetim yapılmış mıdır? Buralarda kalan mültecilerin durumları şeffaf bir şekilde paylaşılacak mıdır?

14- Milli Savunma Bakanı 55 bin civarında Suriyelinin ülkesine döndüğünü belirtmiştir. Depremden etkilenen illerde yaşayan ve geçici koruma altında bulunan kişiler özel bir engelleri yoksa izin belgesi olmaksızın Suriye'ye geçiş yapabilmektedir. Çıkış yapan kişiler hakkında V-175 tahdit kodu (Geçici Koruması Sonlandırılmaksızın Suriye'ye giriş-çıkış yapacak yabancılar) uygulanmaktadır. En fazla 6, en az 3 ay izin süreleri dahilinde geri dönerlerse haklarında uygulanan tahdit kodları kaldırılacaktır. Göç İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü Hudut Kapıları Daire Başkanlığı bu şekilde ülkesine giden mültecilerin sayısını resmi verilerle açıklayacak mıdır?